

Zwerm bij Paal 17

Tekst en foto's Jeffrey Meijer

"Hey Jeffrey, goed je te zien. Kom op, we stappen in de auto, ik heb een melding van een bijenzwerm," begroet Jacco van de Ree mij enthousiast.
"Oh wat leuk. Waar?" wil ik weten.
"Bij Paal 17," zegt Jacco. Jacco is imker op Texel en houdt hier ongeveer 50 volken zwarte bijen. Daar wilde ik meer van weten.

Bijenraadsel

In september van 2020 hebben Jacco en ik al kennism gemaakt. Mijn vriendin en ik waren een lang weekend op Texel en het leek ons leuk om een andere imker te leren kennen. Nu zijn wij weer op Texel en mogen we weer op pad met Jacco. "Het is een drukke dag, dit is mijn vijfde zwermmelding van vandaag," zegt Jacco in de auto. Aangekomen op het strand worden wij naar de zwerm geleid. Op een paal op het terras van strandtent *Paal 17*. "Waarom hebben de bijen deze plek uitgekozen", vraagt de jonge man die de zwerm meldde. "Ja, dat is een raadsel, een bijenraadsel," lacht Jacco. "Moeten we geen pak of handschoenen aan?" vraag ik. "Nee hoor, als je rustig en respectvol met de bijen omgaat, zullen ze je niets doen," zegt Jacco. Ik vind het dapper, zwarte bijen hebben toch een beetje de naam om fanatieker te zijn dan andere soorten.

De zwarte bij

De zwerm zit op een paal met glazen panelen. Jacco plaatst twee grote lijmklemmen op het glas en zet daarbovenop een bijenkast. Nu is het wachten tot de bijen vanzelf omhoog de kast in lopen. Een geschikt moment om bij te praten. "Op Texel zijn nu ongeveer twintig imkers met gezamenlijk zo'n 300 bijenvolken. Uitsluitend zwarte bijen. Andere rassen mogen hier niet komen, dat is veertig jaar geleden vastgelegd in de gemeentelijke APV (Algemene Plaatselijke Verordening) legt Jacco uit. "Sinds 1 januari 2024 geldt op Texel een vergunningsplicht voor het houden van bijen. Deze vergunning wordt uitsluitend verstrekt voor het

Waarom de bijen deze plek hebben uitgekozen is een bijenraadsel

houden van Texelse zwarte bijen. "Ze zijn gek op stuifmeel en propolis, twee schitterende producten. De zwarte bij overwintert op een kleinere wintertros waardoor zij ook minder nectar verzamelt en een kleinere honingvoorraad aanlegt." legt Jacco uit.

Dracht, honing, bijenwas en propolis

Sinds een paar jaar zijn er flinke koolzaad- en boekweitvelden op Texel aangelegd. Schitterende voorjaarsbloeiers. Maar daar moeten de bijen het niet alleen van hebben.

"Voorjaarshoning oogst ik niet," zegt Jacco. "Die gebruiken de bijen om weer op krachten te komen na de winter." Na de voorjaarsdracht is er altijd een zeer droge en lange, drachtarme periode, meestal in juni en juli. In augustus begint de heide te bloeien, dat is de grootste drachtbron van het eiland en daar maken de bijen dankbaar gebruik van. Die honing is vaak dikker en slingeren is dan niet haalbaar. "Daarom pers ik de honing. De bijen krijgen geen kunstraatplaten, wel een klein laagje bijenwas op de latten. Zo bouwen de bijen hun eigen raten, in hun eigen vorm en tempo." Echt heel vreemde wildbouw snijdt Jacco weg. Van die bijenwas maakt hij kaarsen.

Ook verzamelt hij propolis. Waar veel imkers propolis maar een lastig, plakkerig spul vinden is Jacco er een enorme fan van. "Dat is zo'n mooi product! Propolis verwerk ik tot zalfjes of tincturen. Voormalig huisarts Wiebe Braam heeft hier een prachtig boek over geschreven: *De geneeskracht van propolis*"

Gekke 'overkanter'

Jacco raakte geïnspireerd door een boek over zelfvoorzienend leven, *Opnieuw beginnen* door Jacques Massacrier, en over het houden van honingbijen. Zo'n vijftig jaar geleden werd Jacco lid van de bijenhoudersvereniging in Den Haag en begon hij met imkeren met tien volken in een schooltuin in deze stad. Hij was werkzaam als producent van commerciële video's, waar Jacco niet echt gelukkig meer van werd. "Wij, mijn vrouw Linda en ik, verhuisden na een lange zoektocht naar Texel om zo dichtbij ons doel te komen: zelfvoorzienend leven. De 'Haagse bijen' mocht ik niet meenemen naar Texel, dus begon ik weer van voor af aan met één bijenvolk en bouwde dat langzaam uit. Zo ontwikkelde ook mijn manier van imkeren, zo natuurlijk mogelijk. Ik denk dat ik zo'n dertig

zwermen per jaar vang. Een deel daarvan zal ongetwijfeld van mijn eigen bijen zijn, ik doe namelijk niet aan zwermbeheersing. Net als varroa-bestrijding, daar doe ik ook niet aan. Verder gebruik ik geen volledige kunstraten en voer ik nooit bij." In het begin durfde Jacco dat niet met de imkers hier op het eiland te delen, bang voor vooroordelen. Maar nu zijn er meerdere imkers die op dezelfde wijze imkeren. "Ik imker nu zo'n 18 jaar op Texel en ik krijg niet de indruk dat mijn bijensterfte hoger is dan die van de andere imkers, zowel op Texels als op landelijk niveau," zegt Jacco.

Stofzuiger

Geen moment laat Jacco tijdens het interview de zwerm bij Paal 17 onbewaakt. Het is een zeer warme lentedag en de bijen zijn erg onrustig. De zwerm heeft zich opgedeeld in kleine klompjes. "Ik laat de zwerm even met rust. Ik ga eten, de andere zwermen naar hun nieuwe woonplaats brengen en als de zon gaat zakken kom ik terug voor deze zwerm," legt Jacco uit. We nemen afscheid van elkaar. De volgende ochtend app ik Jacco om te vragen hoe het met de zwerm is afgelopen. "Eigenlijk best goed, later op de avond zaten ze in twee groepen, de meeste bij de kast. Die bijen heb ik met rook de kast in kunnen sturen. De rest van de bijen heb ik met een stofzuiger weggehaald. Dat ging overigens verbazingwekkend goed. Op de nieuwe locatie heb ik de bijen samengevoegd." Een mooi einde van weer een bijzonder bijenraadsel.

Meer informatie op de website van Jacco van de Ree: www.bijenraadsel.nl

Waarom de bijen deze plek hebben uitgekozen is een bijenraadsel